

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.

NYILTTÉRI

közlemények soronként 10
fillérért közölteknek.

HIRDETÉSEK

500 s ó díjszabás szerint
szómlítanak. Többszöri
hirdetésnél árkedvezmény.

SZÉKELYSEG

SZERKESZTŐSÉG:

Csikszereda, Apaffy Mi-
hály utca sz. dr. Nagy
Béni ügyvédi irodája, hova
minden a lap szellemi ré-
szét illető közlemények
küldendők. Kéziratok
nem adtnak vissza.

KIADÓHIVATAL:

Gyűnös Gyula nyomdája,
hova a hirdetések, nyitlert
közlemények és előfizelési
pénzek stb. küldendők.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik minden hétfőn.

Felélős szerkesztő és lapulajdonos
DR. NAGY BÉNI ÜGYVÉD

Egyes szám ára 16 fillér.

Az 1867. évi XII. t.-c. 12. §-sa.

Ennek az alapvető, törvénynek fatuma a homályosság. Szerkesztésénél vagy arra gondoltak, hogy minden irányban tárt kaput hagyjanak, vagy pedig arra gondoltak, hogy néhány évi tapasztalás után hiányai kiegyenlítsenek.

Az első feltétel nem egészen valószínű, mert az akkori politikai viszonyok nem voltak alkalmasok arra, hogy a magyar nemzet lojalitását játék tárgyává tegyék. Kérték tehát és adták is a jogokat minden fentartás és hátsó gondolat nélkül. És az akkori vezetők egy lazán szövegezett törvényt elfogadtak; elfogadták bizonyára az idők nyomása alatt azon reményben, hogy kölcsönös őszinteséggel hiányai kiegyenlíthetnek.

De a magyar bizalom itt is csüörtököt mondott, mert pár év után már annyira magukhoz tértek a Köni-graecnél elalélt osztrák tartományok, hogy többé szó sem lehetett a revizióról s a hevenyészett törvény átszállott az utókorra hiányosságának egész súlyával anélkül, hogy az azután következett henegező korszakban azt valaki megbolygatni merészkedett volna.

Hiszzen abban egybeek mellett ott van az a fatális 11-ik §., melynek a mai kor csak célját tudja, de azt, hogy a magyar hadsereg miért az összes hadsereg kiegészítő része, mikor pár szóval előbb és utóbb önálló külön hadseregnek ismeri el s mi az az egy-séges vezérlet, vezénylet és belszervezet, ha nem a megoszthatatlanság? homályban marad.

Ki annak a törvénynek ezen kifejezéseiből a német vezényszót olvassa ki, az épen úgy téved mint az, a ki a királyi jog megnyilvánulását csupán ebben keresi. Hiszen ha elismertett a magyar hadsereg létezése, az nem azt teszi, hogy ha némely ezredek szük-nadrágas fiukból állítottak össze és medvetalpat viselnek, az már magyar hadsereg; hanem teszi azt, hogy annak vezérlete és belszervezete is magyar, mert másképp miben nyerhetne kifejezést annak magyarsága!

Abban a törvényben tehát az egy-séges vezérlet, vezénylet más jelentőségű s kétségtelenül annak a felségjog-nak ad kifejezést, mely nem engedi megoszlatni a hadsereg teletti rendelkezési jogot sem Magyarországgal, sem a Lajtán túli tartományokkal, de hogy a magyar vezérlet, vezénylet ki volna zárva, az merész értelmezés és nem is jutott eszébe senkinek megtagadni ezt a jogot mindaddig, míg a vizenyős Széll Kálmán alatt, a szerencsétlen „hír”-ek korszakában báró Fejérváry az ősz királyt ebbe erőszakosan bele nem hajszolta.

Hiszzen ha a 12. és 14. §. nyíltan elismeri a magyar hadsereg létezését s ez a német szövegben is épen úgy kifejezve van — ugyan ki merné azt állítani, hogy azok az ezredek, melyek magyar nadrágos magyar emberekből állanak, német vezényszó alatt mégis magyar hadsereget képeznek? Ez egy fogalmi lehetetlenség. Egy törvényhozó testületnél oly arcul csapása a megha-tározásnak, melyre a Deák, Eötvös, Csengeri s más nagy nevek Makai Zsiga mellé zsugorodnának.

Nem, ez nem történhetett és nem is történt meg, azért az egységes német vezényszó felett bátran napirendre térhetünk. Ez nincs benne a törvénybe. Tőlünk a magyarországi ezredekben a magyar vezényszót a törvény el nem vette, csak mindig osztrák honvédelmi miniszterünk volt, hogy a törvény a maga egészében végre ne hajtassék.

Hanem van abban a törvényben ennél egy világosabb, senki által félre nem magyarázható és mégis a magyar országgyűlés által elfeledett hasonló fontos intézkedés, aminek gyűlöletes végrehajtása állandóan bántja a magyar nemzet önértéket s ez a 12-ik §. „A magyar hadseregnek időnkinti kiegészítését... mind a törvényhozás, mind a kormányzat körében az ország magának tartja fen”. Nos hát mi ez az időnkinti kiegészítés, ha nem az évi fősorozás, nem a havi utóállítások s a felülvizsgálatok? Ha abban a §-ban nem volna benne az ujoncok megajánlásának joga, még lehetne is vitalkozni jelentősége felett, de így már

ki van zárva minden félremagyarázás.

És mégis évenként március és április hónapokban legtöbb esetben előáll egy goromba granicsár törzstiszt, ki a magyar nyelvet csak alig tőri; hoz magával egy Vilmos bajszu főhadnagyot, egy cseh orvost, 3 darab százs altsz-tet; ezek évenként pl. itt nálunk 700 vagy 800 esetben a legénység virágára rea mondják, hogy „tauglich”, a lele-tektről felvesznek egy német szövegű lajstromot s az így végzett munkával minden szörnyű pontossággal rendben van. Szinte elfeledtem mondani, még oda van vezényelve egy honvéd törzstiszt, ki hírlapot olvas vagy a lábát lógatja; oda van parancsolva az alispán ki a fogát szítja, sok esetben ajsát vé-resre harapja s oda van kényszerítve a járási főszolgabíró, hogy az illeté-letlen felelősségre vonásokot tölje és a rossz utakról kiállított bizonyítványokat hitelesítse. És ez 2 hónapon át napról napra ismétlődik az 1867. évi XII. t.-c. 12. §. diszére. „De a magyar hadse-regnek időnkinti kiegészítését mind a törvényhozás, mind a kormányzat kö-rében az ország magának tartja fen”. Hát hol volt a törvényhozás, hol volt az ország 38 év alatt, hogy ezt nem akarja észre venni? Hát nem hason-rangu szerelem ez a magyar vezényszó-val? Hát mire való ott az a honvéd törzstiszt, ha nem arra, hogy a kato-naságot képviselje? Hát mire való ott az alispán vagy polgári elnök, ha nem arra, hogy a hadkötelesek és családjaik jogát védje, a visszaéléseket korlátozza, a nyilván képtelenek besoroztatása ellen tiltakozzék? Hát bizony ezek arra va-lók, hogy töljenek, napról napra ta-pasztalják a granicsár törzstisztek vissza-éléseit s hogy az általa jól rosszul be-sorozott áldozatok kimutatását össze-állítsák — szolgai munka! — és végül arra valók, hogy ha akad egy egy humanus közöshadseregbeli törzstiszt, annak pironkodását lássák, a miért minden jog csak részére van fentartva s nincs módja azt megosztani.

Hát mit csinált 38 év alatt a ma-gyar országgyűlés, hogy e visszaélés megszüntetésére még csak kezdemé-nyező lépést sem tett. Az nem felelet,

MERZA REZSÓ

férfi és női divatüzletébe megérkeztek az őszi és téli idény legszebb és legdivatosabb új d o n s á g a i, egymint: női diszkalapok, kabátok, ruhaszövetek, szörme boák és muffok; mindennemű diszek, vásznak; férfi ruhaszövetek, kalapok, nyakkendők, fehérműek stb. Férfi, női és gyermek-czipők és keztyűk. A legjutányosab kiszolgálás biztosítva. — Első temetkezési intézet, modern butoraktár.

hogy a magyar vezényszó behozatalával önként megszűnik. Mikor lesz az?! A reményről, a jogról, a követelésről le nem tesszük, de mikor lesz az! Hiszen tudjuk, hogy az ősz királyon kívül nincs az uralkodó családban, ki a magyar nemzet jogairól még csak fogalommal is bírna. „Az én országom, az én királyságom” minden közjogi tudományuk. Hát mikor lesz az! Aki többet akar tudni Orth János és Rudolf sorsára jut. A cloyi parancs hagyaték s az örökösödési eljárást az európai uralkodók szabályozzák.

A 12-ik §. nyílt jogot ad az országnak ez abszolút visszaélés megszüntetésére. Dobja tüze azt az osztrák izü rémséges végrehajtási utasítást, rendelje meg miniszterének a törvény szigorú végrehajtását és ha nem teszi, a legelső alkalommal helyezze vád alá, mert ez még is csak fontosabb, mint a katonai behívókkal való nyügölődés.

....e.

Értekezlet vármegyénk főispáni állásának betöltése tárgyában.

Becze Antal alispánunk a mai nap délelőtt 10 órára értekezletre hívta össze egy a saját személyét s közvetve a vármegyét közrelő érintett kérdés megvitatása céljából vármegyénknek törvényhatósági bizottsági tagjait minden párhelyiség nélkül.

Már napokkal ezelőtt beszélték, hogy az új belügyi ügyvezető Kristóffy ur felajánlotta neki vármegyénk főispáni állását s miután ő nem akarta a vármegyei érdekek meghallgatása nélkül egyenesen visszaautasítani, elhatározta, miszerint e kérdésben mindenki véleményét meg fogja hallgatni s személyét a közakarataknak teljesen alárendeli.

Ez értekezlet ma délelőtt 10 órakor meg is történt. A közérdeklődés a lehető legnagyobb mértékű volt. A vármegyehez kisebb tanácskozási természetű több törvényhatósági bizottsági tagot láttunk ez alkalommal, mint a legzajosab és legfontosabb törvényhatósági közgyűlésekben.

Az értekezletet Becze Antal alispán nyitotta meg és előterjesztette, hogy őt az általános választások előtti kormány, valamint a lemondott br. Fejérváry kormány is megkínálta vármegyénk főispáni állásával, de mindannyiszor nem vállalkozott rá, csupán arra volt hajlandó, hogy mint alispán, vezeti ideiglenesen a főispáni teendőket is.

Most azonban az ujonnan kinevezett br. Fejérváry kormány belügyminisztere: Kristóffy egyenesen felhívta, hogy határozatlan nyilatkozzék a tekintetben, hogy elvállalja-e vagy sem. Tekintettel arra, hogy e kérdés nemcsak saját személyét, hanem első sorban a vármegyét érinti, továbbá 1862. óta, mikor hivali esküt tett, mindig a vármegye szolgáltatában állott s ezen idő alatt soha sem tett semmit legjobbjá meggyőződése és alkotmányos észlelete ellenére, pályáját pedig nem akarván úgy befejezni, hogy utána köpdössenek, kéri a megjelent törvényhatósági tagokat: nyilatkozzanak ösztínt, leplezetlenül és kellő határozottsággal e kérdésben. (Ő teljesen alvéleti magát annak, amit a többség határozni fog. Lehet és nagyon valószínű, hogy vármegyénk zivatagos napok fognak bekövetkezni s azt majd neki ne tulajdonítsák. Ez uttal teljes tájékozódásra akar minden irányban szert tenni, hogy azt fent is az illetékes tényezőknek tudomására hozhassa.)

Elsőnek Murányi Kálmán főispere szólalt fel, ki a maga részéről egész határozottsággal, nyíltsággal és őszinteséggel azt ajánlja, hogy a mai törvénytelen körülmények között Becze Antal a főispáni állást ne fogadja el. Annál inkább ne tegye ezt, mert a kormány nem volt tekintettel az ő hazafias multjára, a minék folytán ma benne az egész vármegye bizalma összpontosul. Az érdemekből font babért sem felszólaló nem akarja letépni, sem más által letépetni nem enged. Különben a törvényhatósági közgyűlés néhány nappal hozott határozata is az elfogadást lehételtenné teszi, mert ellenségetben közreműködőnk a mostani törvénytelen kormány meggyökeresedéséhez, holott az említett határozattal épen ellenkezőt akartuk és akarjuk elérni. Arra sincs semmi ok, hogy alispáni székét egy új, idegen főispán kinevezése esetén odahagyja, mert ott minden erőnkkel megfogjuk őt védelmezni. Az új főispánt pedig egyszerűen

ismerni sem fogjuk.

Murányinak nagy helyesléssel fogadott nyilatkozata után Ferenczy Károly főispere szólalt fel teljesen hasonló értelemben. Elkövetkeztek a megpróbáltatások nehéz napjai de lehetetlenségnek tartja, hogy a nemzet a koalíció által többséghez a továbbiakban is hűtlen maradjon. Kéri hogy ha már bekövetkezik a legelső helyen kiállításba helyeztet, kimondhatatlan szenvedés és nyomor szenvedjen Becze Antal is tovább velünk és ő, ki egész életét a vármegyének szentelte, élete végén, a legnehezebb napokban ne hagyjon el minket.

Miköz Balint nyug. főispán oly értelemben szólalt fel, hogy bár ő is mindenben osztja e kényes kérdésben az eddigi felszólalók nézetét, még is jó lenne, ha lehetséges, a mai értekezlet néhány napig elhalasztani, a mig valamivel világosabban látnuk a zürzavaros politikai homályban. E tekintetben kérdést intéz Becze Antalhoz, vajjon az elhalasztás lehetséges volna-e?

Miután Becze Antal kijelentette, hogy a további halogatás lehetetlenség, mert máf fent kétszer is sürgettek a végleges választ, Oláh Atajos, Pál Gábor, dr. Balló István és Csedő Istvának Murányi Kálmán véleménye értelmében történt felszólalása után az általános közhangulat oda formálódott ki, hogy Becze Antalnak ez idő szerint és ez alatt a kormány által lehetetlenség az odakinált főispáni állást elfoglalnia és ezt a vármegye érdekei sem teszik szükségessé.

Ennek következtében Becze Antal ki nyilatkozta, hogy ő a főispáni állást elfogadni nem fogja, sem pedig alispáni állásból, — miután a közóhaj a mellett nyilatkozott, hogy éppen a mai körülmények és a vármegye érdekei teszik szükségessé, hogy továbbra is megtartsa, — meg nem rúlik. Kijelenté továbbá, hogy ő az értekezletet is ebben a gondolatban hívta össze, s miután most meggyőződésében a közóhaj és közragaszkodás egészen megerősítette, — jövőre névz mindenben tudni és teljesíteni fogja kötelességét.

Az új kormány.

Amit annyit jósoltunk, elkövetkezett. Az új kormány: br. Fejérváry

Csikszereda őskorából.

Feljegyezte: T. Nagy Imre.

A „Székelység” eredeti tárczája V.

Miután valószínűnek tartom, hogy a vidéki lapok tárczáját alig olvassa valaki, azon ötletem támadt, hogy meg lehetne emlékezni komolyabb dolgokról is, mert így — könnyen fel fogható okból — igenigen kevés olvasónak fog unalmat okozni.

Igy nevezetesen annak a számára, aki valamikor Csikszereda történetét meg fogja irni és e miatt véletlen ráakad valamelyik muzeum lomtarában ezekre a sorokra, itt röviden feljegyezhetném, hogy Csikszereda hajdan csak a köhidiöl a tempiomig tartó utcából állott. Amikor azon innen és túl volt, a mellékutczákkal együtt, azt Martonfalvának hívták és Zsögödőhöz tartozott. A Taploca felé eső utcázt pedig, melyet Csütörtökfalvának neveztek, Taploca község adminisztrálta. A 60-as évek végén, kölcsonós egyszég után, a közigazgatási bizottság szorgalmazására egyesült a két első municipium s lett belőle hivatalos czimen: Csikszereda—Martonfalva város. Egy évtized alatt a Martonfalva név egyszerűen elkopott s ma már nem létezik. Csodálatos, hogy az akkor szövívő martonfalviak hogyan engedték meg e név elkopását. A régi postabélyegeket gyűjtői a 80-as évek előtti időből nem szolgáltathatnak adatot Csikszereda művelődés-történetéhez, mert „Csikszereda” bélyegzővel ellátott postabélyeget nem produkálhatnak, miután a posta, mióta mint ilyen fennáll, mindig Martonfalván volt s a postabélyegzőn, még

nem is olyan régen, mindig Martonfalva állott.

A kettős névben egyesült városnak egyszélegileg megállapított státutuma szerint a főbíronak egyik választási cikluson szerezdának, a másikban martonfalvinak kellett volna lenni, a két tanácsosi állás is e szerint volt betöltve. Külön kasszája volt Szeredának és külön Martonfalvának, a harmadik kassza közös volt. A főbíronak 120 pengő, a tanácsosoknak 60 pengő volt a fizetése.

Mikor a 70-es években törvény által rendeztetett az akkor már polgármesternek nevezett főbírói és rendőrkapitányi állás s törvényben megállapított a fizetés minimuma, ezen a városi képviselő testület leleményessége úgy segített, hogy a polgármestert és rendőrkapitányt kötelezte, hogy fizetésének felét évenként a kassza javára visszaajándékozzák. Hosszas időn keresztül kapták ily módszer mellett a nevezettek fizetésüket. Valószínűleg maguk is sokalták a törvényes fizetés teljes összegét, míg egyszer sok idő múlva felvettetett a teljes fizetés kiadásának kérdése. Nagy ellenzésre talált a városatyák körében a rengeteg fizetés kiadása. Elkeseredetten elleneztek azt a sok pénzért azért a kevés munkáért. Nagy vihar dult a képviselét gyűlésén, mely csak akkor csendesedett le, mikor az elnököl polgármester erőlyesen rászólt a leglármább tagra, mondván: akarnád-e te... te... hogy olyan kevés pénzért szolgáljak? Erre a vihar elült és a fizetések szó nélkül megállapítottak.

E feljegyzések rendszeres összeállítását arra a pápaszemés tudósra bízom, akit a lentebb említék. Azért, ha egyik tárgyról a

másikra tengerleépő csizmával kalandozok, azt az olvasó ne rójjá fel bűnül. — Itt például a fennebbiek kapcsán, eszembe jut a pósta, meg a patika, aminek őskorából kell valamit elmondniak.

Délelőtti találkozó helyünk a patika, délutáni pedig a pósta volt. Mindkettő akkora helyiség, hogy ha négynél többen érkeztek oda, az ódódik már csak a pudlin belül fért el. A patikában Gözsy bácsi soha ki nem merülő igazi humorával és örökké kedves anekdotáival mulattatott. Fájós karjának szorongatása közben mindig volt valami mulattató elmondandivalója, melynek tárgya vagy ott a helyszínén bukkant elő, vagy a közelebbi napok élményeihez tartozott.

A patikának utczára nyíló kis ajtóján egyttal ablak volt, mely nyári időben rendezen nyitva állott. Az ajtó-ablak előtt levő kis hidon megjelenik egy szentléleki atyai; vállán egy kék, csikos szőrtarisznyát kampós pálczára akasztva hordoz. Benéz a nyitott ajtó-ablakon s a következő párbeszéd foly le:

- Ez-e a patika?
- Ez.
- Van-e medve háj?
- Van.
- Hol kell bemenni?
- Hát nem látja? Ott az ajtó!

Azzal az atyai levezél válláról a szőrtarisznyát, az ajtó ablakán szépen beteszi a patikába, ő maga pedig nagy szuszogással bemész utána s egy kis zugolódás-indignációval megjegyzi, hogy: „bizony ok-talan, rossz bejárók van.”

Mindjárt jó egy csicsói asszony.
— Istalok izét! — mondja.

Géza (miniszterelnök, pénzügy és őfelsége személye körüli), Lányi Bertalan (igazságügy), Vörös László (kereskedelmi), Kristóffy József (belügy), Bihar Ferencz (honvédelmi), Lukács György (vallás- és közoktatásügyi), Feilitzsch Artrur (földművelésügyi), Kovácsécs István (horvát-szlavon-dalmát) személyében az elmúlt héten kinevezetett. Amint látható, az új kormány nem más, mint a régi, némileg átdolgozott, illetve foltozott kiadásban. Az előző kiadásban fenforgott alkotmányjogi súlyos sajtó-hübek ezáltal is megvannak, sőt, ha lehet ezt fokozni, még nagyobb mértékben. Azt hittük, hogy nemzetünknek sikerült már egy soha helyre nem hozható alkotmányjogi tévedést jó mélyen, örökre elfantolni, azonban e hitünk nőről képződés volt. „A leányzó nem halt meg, csupán csak szunnyadt”. Most pedig álmát kialudván, még erősilőt is vett magához egy széles kiterjedésű, radikális program képeben és következik a nemzet ránczba azodése. Hogy mi módon és mily eszközökkel, azt ez idő szerint nehéz lenne megállapítani. Annyi azonban kétségtelen, hogy soha kormány ellenszenvesebb és nehezebb feladatra nem vállalkozott. Az elbizakodottságnak oly nagy fokát, az előző látszatnak oly nagy hiányát mutatja vállalkozásuk, hogy sikeres eljárásuk lehetetlenség számába jön. Semmiféle emberi hatalomnak nem adatott meg az a lehetőség, hogy az idők kerekébe kapaszkodva, azt ne csak megállapítsa, hanem irányát megváltoztatva, egész ellenkező irányba terelje. A br. Fejérváry-kormány pedig e lehetetlen feladatra vállalkozott akkor, mikor szembe helyezkedve nemzetének akarálával, vágyaival, reményeivel, sőt a létező törvényekkel is, azt akarja átvinni a közhangulatba s

ez által magának támogató erőt nyerni, hogy nincs ahhoz jogunk, ami velünk született emberi jogot képez. Hogy a megalkuvás lemondás, gyámoltalanság, tehetetlenség, lebilincselés, — nem öngyilkosság, hanem nemzeti dicőségünk korszakának kezdete.

Sokal tapasztaltunk, sok mindent lenyeltünk kénytelen kellett, de minden bolond gombát a mi gyomrunk sem bír el. Vagy nem bosszantó dolog-e az, hogy egy kormány, melynek a parlamentben semmi gyökere sincs, amely már kapott egy bizalmatlansági határozatot, amely vád alá helyezés-csakis az országgyűlés folytonos elnapolásával tudta kikerülni, amely szót vetkezelt megromtásunk czéljából a nemzetközi szocialistákkal, ismét mint egyedül üdvözítő valami, nemzete nyakába akarja magát varrani.

Mindazonáltal vigasztalódjunk és reméljünk. Semmiféle dolognak nem adatott hosszú élet, melynek fundamntuma nem az igazság és erkölcs. A br. Fejérváry-féle újabb kormány is csupán afféle pünkösdi királyság lesz, mint volt dicső elődje és afféle „véna-asszonyok nyara”, melyet az első szellő, az erősen felebredt nemzeti öntudat, rövid idő alatt tovafoj. —

Allispán féléves jelentés.

(Előadott a törvényhatósági bizottságnak 1905. évi október 14-én tartott rendes közgyűlésén.)

Tekintetes Törvényhatóság!

Az 1886. XXI. t. cz. 68. §-a alapján a törvényhatóság állapotáról és saját rendelkezéseimről előterjesztem a következő jelentést:

a) folyó hó 10-ig alispáni iktatóra adott 6779 ügydarab, azokból ellátott 6621, függőben volt 158 darab.

b) közigazgatási bizottsági iktatóra adott 2012, ellátott 1874, elintézellen volt 138 darab;

c) központi választmányi iktatóra ada-

tott 39, elintézelt 39;

d) árvászéki iktatóra adott 7973, ellátott 7688, elintézellen volt 285;

e) igazgatósági iktatóra adott 1133, elintézelt 879, függőben volt 254.

Az ötrendbeli iktatóra tehát beadatott összesen 17936 ügydarab, amelyek közül ellátott 17101 és e hó 10-én hátralékban volt 835.

A külön kimutatások szerint kiadott 4547 egyéves utlevél, 18 határszéli igazolvány, 91 fegyverszabadalom és kiadott összesen 86200 barom-utlevél.

A négy járási főszolgabírósnál és Szereda városnál az ügyforgalom következő volt:

a) rendészeti iktatóra adott 14959 ügydarab, ellátott 14596, elintézellen 363;

b) kihágási iktatóra adott 4226, ellátott 3303, függőben volt 723.

A csendőrség havi értesítése szerint a vármegye területén előfordult 9 hó alatt: testi sértés 520 esetben 911 személlyel, lopás 349 esetben 438 személlyel, gyújtás és tűz 96 esetben 75 személlyel, vagyonrongálás 56 esetben 85 személlyel, magánlak sértés 47 esetben 211 személlyel, rágalmaság, becsületesítés 43 esetben 46 személlyel, emberélet elleni bűn 40 esetben 36 személlyel, orgazdaság 30 esetben 44 személlyel, sikkasztás 21 esetben 24 személlyel, hatóság elleni erőszak 14 esetben 78 személlyel, rablás, erőszak 30 személlyel, jogtalan elcsajátítás 13 esetben 20 személlyel, okirat hamisítás 12 esetben 15 személlyel, csalás 7 esetben 8 személlyel, szemérem elleni vétség 3 esetben 6 személlyel, hamis közszéki bizonyítvány 1 esetben 2 személlyel, pénzhamisítás 1 esetben 1 személlyel, hamis vád 1 esetben 1 személlyel, királlysértés 1 esetben 1 személlyel, vaspálya rongálás 1 esetben 1 személlyel, személy szabadságsértés 1 esetben 1 személlyel, hamis tanuás 1 esetben 1 személlyel, választási jog elleni sértés 28 esetben 65 személlyel, járásbírósgal el tartozó kihágás 70 esetben 118 személlyel, szolgabírósgal el tartozó kihágás 1206 esetben 1832 személlyel.

Ezek szerint vármegyénkben leggyakrabban az erőszakos természetű bűntények és vétségek s miután évről-évre fokozódnak, az előidézési ok az enyhe büntetés melletti bizonyára a pálinkafogyasztás szeretlen terjedésében is keresendő. Ennek megállítására saját hatáskörömben a lehető előkötvetés s jövőben is el fogok követni; de mégis szükségesnek látom, hogy a törvényhatóság is vessé magát közbe az italmelési engedélyek lehető korlátozására.

Pénztáraink az előirt időkben rendszeren megvizsgáltattak és rendszeren találattak; általán pedig a következőkben:

A) Az állampénztár által kezelt alapok:	
Gyámpénztári alap	626586 k. 67 f.
Elhagyott gyermekek alapja	2833 „ 30 „
Közigazgatási letét	306423 „ 04 „
Anyakönyvi alap	2743 „ 27 „
Tartalék alap	3900 „ 12 „
Háztartási alap	5951 „ 46 „
Tisztviselői nyugdíj alap	15022 „ 10 „
Jegyzői nyugdíj alap	82855 „ 46 „
Utalap	87328 „ 13 „
Ebadoz alap	4095 „ 82 „
Gyergyói kórház	2337 „ 40 „
Bábaképző alap	184 „ 06 „
Központi szegényi alap	124 „ 69 „
Betegápolási alap	262 „ 62 „
Bírói letiltási alap	1011 „ 43 „
Útkaparói nyugdíj alap	1024 „ — „
Állategészségi alap	4920 „ 96 „
Fenyéd—tekerőpataki utalap	519 „ 17 „
Fel nem vett jegyzői fizetés	580 „ — „
Leutve az erdőőrési alap tulkiadását	4747 „ 64 „
Összes érték	1278854 k. 28 f.

B) A nevelési kölcsonpénztár által kezelt alapok:

Ruházati alap	2203211 k. 67 f.
Lóbeszerzési alap	81970 k. 17 f.
Ipar alap	69818 k. 22 f.
Szekely kivándorlási alap	40483 k. 13 f.
Összesen	2396483 k. 19 f.

— Izém nincs, — felelt nyugodtan Gúszy bácsi.

— Hát azt ne! . . .
— Mit?
— Ejnye nó, — fenét.
— Fenét nem árukol.
— Hát izét . . . sújt . . . nó?
— Súlyom sincs, hanem van öröm-olaj.
— Azt no . . . töröm olajat. Ne tel . . . elig találam ki.

A postán Szabó Pista egyedül bonyolította le a világforgalmat s a mellett bőven jutott ideje arra is, hogy törül meztett természetes humorával minket gyakori hahotára indítson.

Jött a szögödi asszony egy levéllel.
— Ezt a levelet a leányomnak küldöm Birliába. Mennyiért viszi el?
— Az egész tizenkét krajczár lesz.
— Tízért is elviheti.
— Csak nem kívánná, hogy tíz krajczárért megírdjam Birliát?
— Magának más, mert maga egyszerre sokat viszen. De sietős volna. Mikor indul.

— Csak éppen falok s egy kicsi turót teszek a tarlányba s mindjárt indulok.
— Szóval is mondja meg a leányomnak, hogy tisztelem s jó egészséget izenek.
— Megmondom.

Nyomban jó a mindszentl asszony.
— Halál level van-e?
— Még nem jött, mért keresi?
— A fiam meghött Gyósziba s azt gondoltam, eddig küldött levelet.
— Aztán küld, ha elmentették.

Nagy csemetéssel és földet reszketető dübörgéssel érkezett meg hetenként háromszor a delizsáncz Oláhfalú felől. Meg-

állott a posta előtt. A kocsis lomhán leszállott a bakról. Nagyon ásitott és nyugtózódott, aminek hivatalos elvégzése után megtörtülte mind a két ló szemét. Aztán lefogta őket és elvezette. Az öreg Weintraub, a konduktorok megmáshatatlant típusa, kinyitotta az ajtót, kirakta a lábszákot, kidobta a municziós táskát, az öres pinczeteket és egyéb napi szerelvényeket, leszedte a börtökös pisztolyokat és bokor kulcsokat, megnézte a plétokos nagy órát s ő maga pedig két bundával megterhelve és tehetetlené téve kihurcolkodott a vasas ajtó szük nyílásán. Most előmutatta az egyik kulcsot, melylyel kinyitotta a hátsó szakaszt, honnan jeges medvéhez jobban hasonlító két ur egy csomó bundából valahogyan kihámozva magát s megszibbdat lábakkal és végkimerüléshez közel előradva kímásozt. Ezek voltak az utasok, kiket szerencsétlen vezétek arra kárhözvartott, hogy Udvarhelyről ezen gyorskocsnak is nevezett delizsánczcal utazzanak Csikszeredába, potom 12 pengő forintért. Az utasok a posta előtt szabadlábra helyezve, sárba, hóba gázolva, kereshettek szállást. Emlékezetes mulatság volt, különösen, mikor a delizsáncz éjjel érkezett valamely állomásra, hol az utast letették.

Aki delizsánczon nem utazott legalább Kolozsvárig, annak halvány fogalma sincs — a vasutról. Én utaztam neimcsak delizsánczon, de gyékényes szekéren is, mikor egyik szombatban reggel elindultunk nyolczan egy szekéren s a más szombatban eszeereszkelünk be a Feleken Kolozsvárra. Módomban van tehát különbséget tenni az akkori és a mostani közlekedési eszközök közt.

A közegészség így a mult évínél kedvezőbb volt, mennyiben a gerygyszentmikiósi járásban a mult évről átfőtt hasi hagymáz az év első negyedében teljesen megszűnt. Azután a gyimesi körben s nevezetesen Gyimesfelsőlokon lépett fel a ronszoló toroklób járványossággal, de az arra hivatott közegek s különösen az előjárósági tagok dicséretes buzgalomával és teljesen bevált védőórással sikerült tova terjedését megakadályozni.

Tájkórok nem voltak, bujakor, trachoma és váltólás gyér számban fordult ugyan elő, de különösen az első az eddigihez mérten örvedetesen keveskedett; a himlő-ótlás és újra ótlás, vármegyesszerte kedvező eredménnyel végeztek. A hét éves alóli gyermekek gyógykezelésében mulasztás alig észleltetett, s miután az egészségi közők egyetlen egynek kivételével betöltve vannak, látszik, hogy az eddig tapasztalt mulasztások oka sem mindenkor a szülők közönyösségében rejlett.

62 községben 84 okleveles bába működik és így a szülészet állása az adott viszonyokhoz mérten elég jó. Az 1500 vagy ennél magasabb lélekszámmal bíró községek el vannak látva okleveles bábakkal. A kisebbek közül is csak Bélbor, Holló és Salamás nem rendelkeznek azzal, miután a román községekben bába tanfolyamra senki sem jelentkezik. A kórházi kezelés és ápolás kifogástalan, azokban a betegek száma évről évre emelkedik, mi az ingyenes gyógykezelés mellett a szakszemélyzet humanus eljárását igazolja.

Az állategészségügy az év első negyedében szintén kedvező volt, mennyiben járványos és ragadós betegségek nem létek fel, de már május és különösen június hónapban kedvezőtlenné vált, mennyiben különösen a kászonalicsiki járásban, sertésvész rühkór, sertés-orbánc és bivalyvesz lépett fel és két hónapra át igen érzéhető károkat okozott. Sertésvész volt Csekefalván, Szentkirályon, Verebesen, Szentgyörgyön, a kászoni községekben és Bórszéken, sertésorbánc Mindszentben, Gyergyószentmiklóson, rühkór Tusnádon, Zsögödben, Delnéen, Tekerőpatakon és Vaslábban, léptene Pálfalván, Várdotfalván és Rákoson; bivalyvesz pedig Bórszék, Bélbor és Szentmárton községekben; mindezek azonban a bejelentés után tett lelkiismeretes intézkedések augusztus és szeptember hónapokban teljesen megszűntek úgy, hogy ma már az egész vármegye területe járványmentes.

Népoklatási állapotaink a mult évi jelentésem óta kevéssé változtak. A mindennapi iskolázás több kevesebb nehézséggel október hónap kezdetét vette, de most sem abban a kiterjedésben, mely az arra fordított országos áldozattal arányban állana. Egy és más trügy alatt gyérülnek az iskoláztatóságok s ez a mulasztás nagyban fokozza azon adatokat, melyeket előbb a csendőrség havi értesítéseiből összeállítottam. E mellett pedig azt tapasztaljuk, hogy az idegen nyelvű iskolákban mind tökéletlenebb lesz a magyar nyelv tanítása s ezen nem is segít más, mint annak a javaslatnak törvényerőre emelése, mely a magyar népoklatásnak magyar lényegét és zamatait biztosította volna, s mely a fennforgó politikai viszonyok miatt nem kerülhetett országos tárgyalás alá. Ennek azonban napirendről levetetni nem szabad és bármilyen politikai színezetű kormány vegye át az országos ügyek vezetését, a nemzet joggal elvárja, hogy a magyarság jövőjének biztosítását célzó javaslat minél előbb törvényerőre emeltesse és vármegyénknek kötelessége évről-évre előjegyzebe venni annak megszüntetését mindaddig, amig célt nem ért.

Egy másik, ami a nemzeti önállóság csatája alatt évek óta szenved, az, hogy az ország északi és északieltek részében tervebe volt véve mintegy 80—100 újabb állami iskola felállítás. A törvényen kívüli viszonyok miatt ez sem létesíthetett és most bizonytalan időig ismét várni kell,

amíg a pénzügyi állapotok azt lehetővé teszik. Ez ugyan elenyészik a főkökkel szemben, de a kettő egymás mellett haladva, utóvégre is nagyvá tenné a magyart akaratának érvényesülésében.

Iskoláink és az azokban alkalmazott tanerők egyébiránt a kívánalmaknak megfelelően s a községek és hitfelekezetek rendelkezésére álló anyagi eszközök mellett a magasabb igényeket is kielégíthetik. Fődolog az, hogy a tankötelesek reá szorítottassanak az iskoláztatásra; de itt ismétlem, hogy a mulasztások oka sok esetben képlezeti, habár a tanfelügyelő bizottsága és a közigazgatási bizottság erélye eléggé örökdió a közönyösség megszüntetésén.

Közlekedésügyünk, ha nem is érte el azon határt, melyen utálódzatunkat illetőleg tulmenni nem lehet, mégis már annyira fejlődött, hogy a mostani utadó rendszerrel azt tovább fokozni nem is lehet, magát az utadót emelni pedig az általános panaszzal szemben nem volna tanácsos, legtovább eddig kitapasztalt aránytalanságainak megszüntetése és kiegyenlítése lenne kívánatos.

És ha párhuzamba hozzuk más vármegyék utálódzatával, megnyugodva kell elismernünk, hogy mind kiterjedésére, mind a vonalak jóságára nézve, igyekeztünk az elsők közé helyezett és ez nem is lehet másképp, mivel a mi kitépített utálódzatunk a legrégebb és legkiterjedtebb az országban. Ez első sorban magának a vármegyének érdeme, minthogy már az alkotmányos élet kezdetével mindent elkövetett az utálódzat jóságára és vidékek szerinti rendezésére s azután érdeme a mérnöki hivatalnak, mely az utak állami felügyeletbe vétele óta lelkiismeretes pontossággal teljesítette kötelességét. Mindezen elismerések mellett sem hagyhatom megemlítenél, hogy midőn a köznek szolgálunk, magunk érdekeit elhanyagoljuk, mert dülő utaink minden kritikán alul állanak s gazdasági fejlődésünknek valódi nyögét képczik. Ezen kellene már első sorban segíteni, s ha a bíró urak szivesek lesznek e felszólalásomat meghallani s otthon szivesek lesznek intézkedni, hogy a mezők és rétek az utalások közpördája alul elvonassanak, a dülő utak járhatósága miatt nem lesz általános a panasz, mert hogy az ok csak abban keresendők, az mindenki előtt világos.

Vasutógyánk fejlesztése annyit hasztalan ígérgetés után immár legalább Gyergyószentmiklósig biztosítva van s bármit is mondjunk más irányban a Fejérváry kormányról, legalább ebben el kell ismernünk a moslani kereskedelmi miniszter érdemét. A kisajátítás immár biztosítva van, a Gréczes vízvázlaton immár a munkálatok itt-ott megkezdődtek s teljes a reményünk, hogy legtovább mástól év alatt a forgalom azon is megnyílik s az aztán a szászégeni csatlakozást is maga után vonandja. Hogy e nagy k.r.vasut kisebb metsző vonalakkal kapcsolathozozatik-e, az a jövő kérdése. Hisszük, hogy igen, mert ez a sorvasztó küzdelem soká nem tarthat, a király és az ország megértik egymást s a nemzeti fejlődést a kölcsönös támogatás gyorsan előre segíti.

Közgazdasági életünk egyre halványabb világitásban tűnik fel. Es ennek oka nem a mi mulasztásunkban, nem a politikai harcunkban s nem is a természeti erők mostohaságában keresendők, hanem benne van abban a fatális rendszerben, mely néhány importált törvénnyel megakasztotta még azt a csekély természetes fejlődést is, mi az abszolút erőszakosságok után magának utat törhetett. Benne van abban a körültekintés nélküli intézkedésben, mely a középirtokosságot egyre jobban sérti, a munkabéreket időről-időre emeli, a létfenntartás eszközeit napról-napra hozzáférhetőlenebbé teszi, azt a gyarló háziipart, mely eddig a megélhetésnek mégis számottevő segédesszöke volt, elnyomja: hanem megteremtette most azt a foglalkozás nélküli hadat is, mely minden ellenzolgáltatás nélküli jogokat követel, s mely nálunk is a köz-

gazdasági haladásnak épen oly nyüge lesz, mint a nyugateurópai országoknak. Ezzel komolyan számot kell vetni a törvényhatóságoknak, már most meg kell építeni a kellő gátakat, hogy azokon a romboló elem át ne törhessen, már most intézkedni kell a tulkövetések mérsékléséről. — Munkához, rendezhez kell szoktatni a foglalkozás nélküli elemeket, a renyhe, ingyenes élet kulforrásait el kell zárni, meg kell értetni, hogy a magyar államnak csak azon tagokra van szüksége, kik az országnak szolgálatakat tesznek. Nem tartom elérkezettnek még az időt, hogy rámutassak azon törvényhozási intézkedésekre s az azokkal kapcsolatos végrehajtási rendeletekre, melyek ezt a helyzetet megteremtették, hanem reményünk, hogy az ország amugy is ki fogja éledni magából a nemzet testét megbénító salakot; de ha lesz szükség a csekély erők túlvonalba lépésére, nem fogok félreállni a harczolók sorából.

Fogadjja a tekintetes törvényhatóság mely tiszteletem nyilvánítását.

Csik-Szereda, 1905. október 10.

Bece Anni,
alapsza.

Neveljük gyermekeinket kereskedő és iparos pályára!

(Felhívás a székely szülőkhez.)

Országos mozgalom indult meg a kereskedelmi értelemiség színvonalának emelése érdekében.

A közzgazdasági élet irányító körel arra a meggyőződésre jutottak, hogy Magyarországban a kereskedelem nagyobb arány kifejűldése nélkül az iparnak lendülete adni nem lehet. Mint a nyugati államokban, itt is a kereskedelem közrehatása folytán emelkedhetik ki az ipar jelenlegi szűk köréből és válhat az általános közjólet forrásává. Sőt a mozzegony és élesen látó kereskedelmeknél megteremtjenie és fölívragoztatnia az iparnak mindazon ágait, amelyeknek helyenkint talajuk és létjogossága van.

Sajnosan tapasztaljuk azonban, hogy mai kereskedelmünk ezt a feladatot csak részben és hiányosan töltheti be, Tulymony részben a külföldi ipari és gyári vállalatok közvetítője; és elmondhatjuk, hogy a külföldi vállalatok a magyar kereskedők segítségével gazdagodnak.

Ennek oka lényegében nem más, mint a közöny és téves előítélet, mely a társadalom részéről a kereskedelmi foglalkozás iránt megnyilvánul. Oka más szóval közzgazdasági érzékünk fejletlensége, igényeink csekélysége, a szegénység, de biztos jövedelemmel való megelégedés és a több fáradsággal járó munkától való idegenkedés.

Az arra való társadalmi osztályok parlagon hagyván a tért, elfoglalják legtöbbször a hivatalnokok. Aki más pályán nem boldogul, az kereskedő lesz: tudás, erkölcsi és anyagi garancia híján. Ezek aztán igazán betetőzik a romboló munkát, kárára a kereskedelmi szellemnek és foglalkozás tekintélyének.

Maga a hivatásos kereskedelmi osztály fellázad s sürgeti önelégülten ellen és immár erőlesen rendezetlen any törvénynek életbeléptetését, hogy kereskedő csak az lehessen, aki tanulta s a kereskedői pályára tanulókat oly ifjak vétesseken föl, kik legalább négy középiskolai osztályt sikerrel végeztek.

E kérdés megoldásához segítségül hívjuk a szülöket.

Életbevágó kérdés reánk nézve, hogy a produktív pályákat a jövőben a mi ifjaink foglalják le. Szemünkkel látható példák mutatják, hogy aki keűl készséggel, némi vagyonnal és családi összekötötteséssel lép a gyakorlati pályára, az boldogul, vagyont szerez. Csak az nem boldogul, aki-nél nincs tudása, szorgalma, szóval nincs rátermettsége. De az már bizonyos, hogy vagyont nevelni csakis a produktív pályákon lehet.

Maga az állam küzd az ellen, hogy a tudományos pályákra fölös számban való önzölés csökkentessék, mindenképpen megnehezítvén a diploma megszerzését és megnehezítvén a czélnak az anyagi gondoktól mentes állásokba való juthatás lehetőségét.

Egész családok vagyoni egzisztenciájuk veszélyeztetésével képezetik gyermekeiket a tudományos pályákra és mikor az ifju czél el jut, akkor a hozott áldozatokkal szemben az eredmény vajmi ritkán válik be. Ha azt a néhány ezer koronát, amibe egy ifjunak kiképzetése kerül, megtakarítanak és tisztebe fektetnek, bizonyosan több eredményt érne el a család s az ifjunak boldogulására szélesebb mezőt nyithatnának.

Nálunk az ország azért szegény, mert szegény általában a polgársága. Minden államnak a produktív munka kifejlesztésében van az ereje. Visszas dolog az nálunk, hogy a tehetségesebb és vagyonosabb elem leter a produktív munka mezejéről és az eltartottak megszokasodott tömegének versenyében fecserli el maradék vagyonának és képességeinek javarésztét, a nélkül, hogy czélját igazán elérné. Ezzel apránként fogy az állam ereje is; de nő a gondja, hogy el kell tartani nagyobb hivatalnokai sereget, kik arra készülnek, hogy szükség nélkül is eltartassanak.

Ez olyan baj, mivel a mai társadalomnak számolnia kell. Mindenekelőtt számon kell a szülőknek, mielőtt gyermekeiknek pályát választanak.

A külföldön a legtehetségesebb és legvagyonosabb fiukat a produktív pályákra nevelik; mert ott úgy vélekednek, hogy e téren kívántatik a legtöbb ügyesség, látókör, számítás és ítélő képesség. Ott maga az arisztokrácia vezet jó példával elől.

A közfelfogásnak nálunk is meg kell változnia. Ne a gyöngye tehetség, rossz tanulás miatt az iskolából kiszorult, vagy teljes szegénysége miatt tovább tanulni nem tudó ifjak lépjenek, szeretet nélkül, kényszerből a kereskedői és ipari pályákra, hanem a kiválóbbak, a némi vagyonnal is rendelkezők keressék a munkát nevelő és újabb pénzforrásokat kínáló gyakorlati pályák.

A szülőkhöz intézzük szavunkat, gondolkozzanak az elmondottak fölött.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara készséggel nyújt mindenkinek támogatást és irányítást a pályaválasztásnál, megkönnyíti az ifjaknak elhelyezését és utat nyit arra is, hogy előrehaladottabb városokban szerezzenek képeztést.

A székely körvasut közelébb megnyitlik, ezzel ut nyílik a Fekete-tengerig és beleszóródunk a világforgalomba. Nagyobb lesz az embermozgás és bővebben forog itt is a pénz. Kereskedelmünk és iparunk fejlődésének tehát tehát tere nyílik s reánk nézve semmi esetre sem lehet közömbös, hogy ezt a tért idehaza a mi ifjaink foglalják le.

Maros-Vásárhelyt, 1905. okt. 7.

Tanács B. Hugó,

Szakács Péter,

Tanítók nagygyűlése.

Igaz, hogy régen történt, — még október 3-án, s hogy ily későn emlékeznünk meg róla, (mert illetékes tudóstólást nem kapunk,) tesszük a nemes ügy érdekében.

A csiki róm. kath. ált. tanítóegyesület rendes közgyűlésére a somlyói róm. kath. tanítóképző intézet gyakorló iskolájába gyűltek össze a tanítók és lelkesek, számszerint fele sem!

Miért? Mert a meghívás körleveleken történt. Ezek pedig a tagok feléhez sem jutottak el, s így a gyűlés kénytelen volt azt a határozatot hozni, hogy jövőben a meghívó kinyomassék, s mindenki azon névszerint meghívassék.

A gyűlés lefolyásáról, melyet Szabó Géza kir. tanf. és Murányi Kálmán egyh. tanf. figyelemmel hallgattak meg, rövid tudósításunk a következő:

9 órakor Karácsony igazgató mondott rendes misét és Veni Sanctét.

10 órakor ugyan ő megnyitván a közgyűlést behatóan fejtegette a kath. tanítók mint kántorok hivatását és misszióját. Az újabb generáció többé kevésbé lealázónak tekinti a kántori pályát, s éppenséggel nem lelkesednek a kántori képesítésért. Ezzel azonban csak a saját életpályájuknak ártnak, mert ma még kevés $\frac{1}{2}$ -ban van olyan kath. tanítói állás, a hol kántori képesítés nem kívántatik. Az ilyenekre aztán nagy is a konkurencia, úgy, hogy a kántortalan aspiránsoknak alig $\frac{1}{4}$ része nyerhet elhelyezést. A kántori állás értemi magas színvonalú egyébiránt a püspöki magas hatóság is megóvni akarván elrendelte, hogy kántori oklevelet senki se kapjon mindaddig, míg a tanítói oklevelet meg nem szerezte. Végül felsorolta mindazon tudnivalókat, a melyek nélkül ma egy törekvő kántor el nem lehet.

A gyűlés a nagy szakszerűséggel tartott beszédet osztalán elismeréssel és köszönettel honorálván, határozatba hozta, hogy e beszéd, közérdekű becseért hirlapilag is közzétéssék.

Xántus Elek egyf. jegyző ezután felolvasta a mult nagy-gyűlés jegyzőkönyvét, a választmányi gyűlések jegyzőkönyveit és a két fiókkör működéséről szerkesztett jegyzői jelentését.

A nagy szakértelemmel, tömörséggel és nagy hűséggel szerkesztett kolosszális munkában senki sem találván kifogásolni valót, az osztalán elismerést méltán kiérdemelte.

Az elnök és a jegyző akkor felállának, s hivatkozva súlyos elfoglaltságukra, mandátumalkat le kívánák tenni a gyűlés kezébe. De a gyűlésnek is lön esze, s el nem cseszté őket semmilletképpen. Igaz, hogy vagy 8 szónoknak érveibe került, míg nagynehezen hajlandók voltak, hogy a ciklus leletéig, (vagyis egy évig) még elviszik.

Ezután Bodor Lajos kép. növendék szavaltja Vörösmarty Szép Ilonka című költeményét. Majd a választmányt egészítették ki Zsögön Zoltánnal és Buzás Jánossal. Végül a madefalvi ünnepélyen való részvétellel és leteendő koszoru ügyét beszélgették meg.

Gyűlés közben az elnöknek gondja volt arra, hogy az egyesült Erdély jóságos püspökét táviratban üdvözölje, s kitüntetéses alkalmából hódolatjelis jókívánatait tolmácsolja. Domanjancnak meg arra volt gondja, hogy a képzőintézet növendékeinek ének-kara a Hymnusz és a Szózat szép, öszszeszevági előadásával gyönyörködtesse.

A szakszerűséghez tartozik annak a megemlézése is, hogy e gyűlésen ki volt állítva a Buzás János által feltalált ABCés tábla-állvány, mely meg az ezredéves kiállításra volt szánva, de a néhai Lakatos Mihály ügybuzgalmából 9-évig volt elrejtve. A kik látták, elismerőleg nyilatkoznak róla, mely érdemes a tanfériak figyelmére és arra, hogy minden l-ös osztály részére beszereztessek.

Közébed is volt a szeminárium helyiségében, alig másfél óráig tartó, mely alatt (elköszöntés történt az elnökre, az egyesületekre és Kórody Mihályra.

Hogy ezután ki hová ment, azt én meg nem mondom.

Esküdtzéki tárgyalások.

Az új igazságügyi palota e círa készült modern helyiségekben október 16-án kezdődött meg az ősi esküdtzéki ciklus.

E napon az esküdtbíró Gál Rózália nevű székely asszony ellen szándékos emberölés bűnösita miatt emelt váddal foglalkozott. Az eset röviden az, hogy Gál Rózália, ki házasságon kívül egy csizmadival állott össze, állandóan harcos viszonyban állott ugyanegy földel alatt. lakó nagybátyjával, a néhai sértett Gál Péterrel. E viszálkodás oka pedig az volt, hogy Gál Péter volt a hástulajdonosa s igen sokszor mihelyt egy

kiszó felbunttá a garatra, Gál Rózáliát a vargával együtt kikergette onnan. E miatt az asszony bosszút forralt s 1906. évi június 23-án délelőtt az udvaron hason fekvő alvó Gál Péter fejéhez egy favágó fejszével két-két olyat ütött, mely ütések mindenike feltétlenül halálos volt.

Az esküdtök ezért szándékos emberölés bűntettében bűnösnek ki is mondták és a bíróság elítélte 10 évi fegyházra s 10 évi hivatalvesztésre. A vádlott, valamint az ügyész az ítéletben megnyugodott, ellenben a védő ügyvéd semmisségi panaszszal állt.

Október 17-én (kedden) ifj. Kósa Mihály állott az esküdtézek előtt, szintén szándékos emberölés bűntette miatt, melyet édes a tyján követett el, sőt ugyanekkor még mostoha anyját és mostoha testvérét Kósa Borbálát is megtámadta s ezek csupán menekülés által kerülhették ki az erőszakos halált. Előzménye az ügynek valami perpatvarkodás, pálinkázás s ez ezekből keletkezett bosszúérzet. Voltaképpen mostohaanyját és föltétlenül akarta megölni, mivel a vagyoni zavarok okozójának ezeket tartotta. Mikor pedig ezeket üldözve, beakart törni szülőnek csütítani és a brutális ember a kezesség lakásába, akkor édesatyja odament valózóba lévő fejszével hála fejében háromszor atyjához csapott, mely ütések rögtön halált okoztak.

Az esküdték ezt is bűntének mondták ki a szándékos emberölés bűntettében és a bíróság elítélte 13 évi fegyházra, 10 évi hivatalvesztésre.

Október 18-án Bodor Gyula 13 éves gyermek állott bírót előtt a Botha Virág 17 éves leány sérelmére elkövetett halált okozó súlyos testi sértés bűntettéért.

Egy alkalommal Bodor Gyula és Bodor Gyúrfás az apjuk marháit örökök a hegyoldalon, a hol Botha Virág 17 éves csángó leány szintén pástorolt 3 tehenet. Egész nap misem történt, de este, mikor már akartak hazamenni, a leány tehenét is pajkosaságból az övéik közé tereltek és kezdtek hazahajtani. Botha Virág előre kérte, hogy hagyják békében az ő marháit, de mivel a szép sző nem használt, a kezében lévő kis vesszővel Bodor Gyúrfásra ütött egyet, a mit látva a nagyobb fiú Bodor Gyula a földről felkapott egy követ, azt lány felé dobta, mely a fejét találta, a minék következtében az erőteljes leányzó 2 hét múlva meg is halt.

Ilyen tényállás után is az esküdtök a 13 éves vádlottat nem bűntének mondták ki, mert nem bírt a tett elkövetésékor a bűncselekmény bekövetkeztetésére kellő belátási képességgel.

Október 19-én az előző gyilkossággal terhelt később szándékos emberöléssel vádolt Andrást István utkarparó cskimindszontli szültesű, gyergyó-ülgyösi lakos ügye került az esküdtézek elől.

Ez az ügy sem a tényállás, sem jöki szemponból nem elég tiszta. Az esküdtézeknek tisztán vádlott beismerő vallomásából kellett kiindulnia. Vádlott a néhai sértett Kari Istvánnak albérlője volt; az ő házában lakott. Az esemény napján déltájában Kari István vádlottat, mikor ez ágyában heverésze cigarettázott, hétszer pofon ütötte s azzal, anélkül, hogy e tettenek indokát adta volna előhozott. Delután vádlott kiment az uttstere dolgozni és Kari pedig a közeli erdőbe fát vágni. Mikor Andrást István megballotta, hogy a néhai kint dolgozik, munkaeszközzeit letette, kezébe vett egy fadarabot és elhatározta, hogy a déli pofont számon kéri tőle. Elérkezve Kari közelébe ez rákiáltott, hogy ne közeledj, mert baj lesz és fejszéjét szemelte. Birokra mentek, a fejsze került vádlott kezébe, a karóvög pedig néhai marhába, melylyel vádlottat ütni kezdette. Vádlott erre a fejszevel homlokra ütötte s mikor már elesett, akkor is több csapást mért a fejére, melynek folytán Kari rövid idő alatt elhalt. Háttere annak a dolognak a Kari felesége, ki-vel vádlott állítólag szerelmi viszonyt folytatott volna. Ezért kellett a két férfit külön egyenként, jobban mondva mindkettőnek ünkremennie.

Az esküdtézek szándékos emberölésben mondták ki Andrást Istvánt bűntének és a

bíróság 10 évi fogházat és 10 évi hivatal vesztést szabott ki. Az ítélet nem jogerős.

Október 20-án, csütörtökön a helybeli kir. törvényszék, mint az esküdt bíróság Hamari György idovaló építómester bűnügyét tárgyalta.

Az esküdtek vádlottat oros felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértésben mondották ki bűnösnek. A tényállás röviden a következő: a Hamari vezetés alatt épülő „Pototky”-féle ház munkásainak egyike Nagy Anna munkánőt areál ítőtte, ki Hamariboz ment panaszra. Ez felsőtétet az állványra rendet csinálni, midőn az ott illedő Storch Alajos bajai építómester az illedő munkás pártjára állott, ki szintén bajai volt. Ebből szóváltás támadt: Storch Hamarit megölte, mire ez egy légra darabot Storch fejéhez vágott oly szerencsétlenül, hogy az agyvérzés következtében pár nap múlva meghalt.

A bíróság a vádlottra egy évi és hat havi börtönbüntetést szabott ki, valamint kötelezte az elhunyt sértett özvegye által felszámított károk megfizetésére.

Vádlott és védője semmisségi panaszt jelentett be.

Október 21-én halált okozó súlyos testi sértés és hatóság elleni erőszak büntetőért ílltek a vádlottak padján Lázár Péter és Borboly József gyergyó-tekerópatukai lakosok.

Folyó évi augusztus 16-án marhákat őrzött Borboly János az erdőn, a hova kiment testvére Borboly József is. A mig ketten diskuráltak, a marhák belementek a Gyergyó-Tekerópatuk közösg tulajdonát képező úlos erdőbe. Az erdőőrök észrevéve a prevariációt, odamentek s a marhákat beakarták hajítani. Már a Maroson is keresztül jöttek volt, amikor Borboly János testvérelől Borboly Józseffel, az előbbinek egy kis fa utóbbiaknak egy fejze volt a kezében, a pásztorok elébe állottak és kezdtették a marhákat visszafelé terelni s mikor látták, hogy az erdőőrök sem hajlandók elengedni, Borboly János odakiáltotta: „Inkább vért izom ma, de egy nem engedel marháimat behajlatni” a fával és kövel a kezében felfegyverkezve nokiment az öröknek. Ezek hamarosan lefegyverezték s a marhákat behajtották a Czepellus János korcamaijának az udvarára. A korcama udvarának két kapu bejárója volt, melyek közül az egyikén Borboly János kövel a kezében, a másikon Borboly József fojzával a karján ment be, hogy a marhákat onnan kihajtsák. Az erdőőrök először is Borboly Jánost akarták ártalmatlanná tenni s megfogták, hogy a követ elvegyék tőle. Erre látva és dulakodás támadt, a mit közelben levő Lázár Péter utkaparó meghallotta és az örök segítségére sietett. Nem is gondolkodott, hogy ott mi történhetik, hanem mert látta, hogy hatóság emberk vannak megtámadva oda sietett s az utközben kezébe vett fadarabbal a karján fejezével szembejövő Borboly Józsefet fejbe lövette úgy, hogy az pár napra rá a szenvedett sérülés következtében meg is halt.

Észört mondották ki az esküdtek Lázár Pétert bűnösnek a Borboly József sérelmére elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetőbörtön és ítélet ol az esküdtbírószág két évi börtönre. Borboly Jánost pedig hatóság elleni erőszak büntetőért 8 napi fogházra.

Névtelen levelek.

Főszolgabíró urak!

Önöknek könnyű a dolguk, mert ha végig kocskiznak járásuk közösgéin, minden halandó félre áll az utból s levett kappalal köszön, de jaj nekünk szegény egy lovas és két lovas civileknek, akiknek nemcsak nem köszön senki, de az utal is elállják előttünk s összekacsizják a tengerlyndket, hogy lehetőleg forduljunk bele a sánczba. Pedig olvasgatják az útszéleken, hogy „jobbra hajcs, balra térj, jobbra kerüly” síb. ortografikus szent ígket és olvasgatják a táblákon, hogy „iti állingálni, etetni, itatni tilos.” Azt kell higynük, hogy ezek a tilalmazások és figyelmeztetések arra valók, hogy azok ellen minden kocskis

és minden szekeres jexeljen, mert hát tudvalevő dolog, hogy a falusi korcsmák előtt ezen táblák mellett minden szekérnek meg kell állani, míg a gazda a korcsmában megissza a részét.

Ezt a főszolgabíró urak is jól tudják. Azért hát én a mondó volnék, hogy jövőre ne tessék italmérsi engedélyt javaslatba hozni olyan falusiaknak, kik az országút mellett laknak, hanem csak olyanoknak, kik valamelyik mellék utczában elég tágas udvarral bírnak arra, hogy ott a szokásos részegeskedő utazók szekereikkel is megtelepedhessenek. A kedves pálinka fogyasztás azért nem fog csökkenni, de a kőzutas menétlen a közlekedés háborítatlan lesz.

Ugy vélem ezen utóbbi többet használni a köznek, mint amennyit használ a pálinka azoknak az örökös ivóknak, kiknek szekerei a korcsmák előtt a szabad járás-kelést folyton akadályozzák.

Különbben sincs semmi igazság abban, hogy egy-két részeges kocskis és szekeres okatlan passziójáért az egész közönség a kurtát használja.

Minderre az felelik a főszolgabíró urak, hogy az illetőket fél kell jelenteni.

Az nem lehet kércm. Inkább megállunk ilyen helyen s szerre elvetjük a keresztül-kasul álló szekerek utaját, a teheneiket és kabalákat elrendeztük s valahogyan átszűkünk a kordonon, de fel nem jállehetjük őket, mert a legközelebbi találkozás alkalmával ezek a jókedvű emberk bedőjtenek a sánczba s a mellett még jól elvernek.

Kell az egész vármegyében.

Utasó.

HIREK.

Bartha Miklós meghalt. Bartha Miklós országgyűlési képviselő, a kiváló publicista, a csikszereadi választó kerületnek 1884—1887-ig képviselője, élételnek 57-ik évében folyó évi október hó 19-én este egynegyed 8 órakor Budapesten agyszélhűdés következtében hirtelen meghalt. Benne a magyar nemzeti eszméknek egyik megalkuvást nem ismerő és tántoríthatlan harcosa veszett pl. A mai válságos időkben nemzetünk vesztésége kétszeres, mert hiányozni fog ezután egy ragyogó tollu őnzellen bajnok, akinek leginkább sikerült volna a nemzeti felbuzdulást állandóan ébren tartani. Igaz ugyan, hogy bravúrul készített cikkeiben maró szatírával dolgozott és emiatt a kellemtlenségek és támadások egész sorozatának volt kitéve, eltéltségéi száma egy légiót tett ki, de viszont annál jobban szerették barátai, a nagyközönség pedig mindenkor lelkes hódolója és bámuloja volt. A nagytehetséggel megáldott emberk közt tartozott, viszont azok sorsát is osztotta. Sokkal kisebb kaliberű emberek, kik az ő tudásának és lehetségének egy ezred részével sem rendelkeztek, hirre, vagyonra befolyásra tettek szert, ellenben neki egész életén keresztül súlyos harcot kellett vívnia az anyagi megélhetés elemi feltételeivel és örökös harcban kellett álljon annak a pozíciónak megtartásáért, melyet nagy küzdelmekkel maga részére sikerült kiküzdenie. Lepyen nyugalma oly csendes, mint a milyen hullámok voltak életén. Nemzetének örök hátája és becsülése lesz a szemföld.

Orói Majláth Gusztáv Károly püspökünk a múlt héten Székelyudvarhely felől jöve, meglátogatta kedvelt helyét: Csik-Somlyót. Pár napi időzés után, melyet a gimnázista fiuk gyónatásával töltött, pénteken már el is utazott.

Banquet. Szabadkára áthelyezett dr. Gulya László volt, törvénytudó elnökünk tiszteletére a „Vigadó” koncertjében rendezett társas lakoma október 21-én (szombaton) este folyt le. Mint értesülünk a résztvevők száma megközelítette a százat és lehet legkedélyesebb hangulatban reggeli órákig tartott.

Iskola látogatás. Kuncz Elek tankezelői főigazgató a csiksomlyói rom. kath. főgimnázium rendes ősz látogatását az elmúlt napokban megkezdte és c célból még néhány napig itt időzik.

Kaszinó vacsora. A kaszinó vacsorák rendező bizottsága az október 21-kére tervbe vett vacsorát, dr. Gulya László törvénytudó elnök közbejött banquetje miatt október 28-ára halasztotta, mikor okvetlen megtartatik. Ertesztésünk szerint az ételeket és italokat a „Vigadó” bérloje szolgáltatja mérsékelt árakban. A jelentkező tagoknak és vendégeiknek az iv aláírása alkalmával csupán a zene költségeire kell 1 1 koronát előre befizetniük, melyből az esetleg fennmaradó összeg a kaszinó céljaira fordítatik.

Uj pénzügyigazgatónk. A pénzügyi minisztérium vezetője Stratzinger Emil tordai pénzügyigazgatót, saját kércsére, hasonló minőségben a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatósághoz áthelyezte.

Katalin bál. A csikszereadi ipartestület ez évi december hó 2-án a Kossuth-színház nagy termében táncmulatságot rendez.

A helybelli izraelita nőegylet október hó 29-én délután 2 órakor a Vigadó külön termében tartja meg rendes közgyűlést, melyre a tagok meghívhatnak.

A kásznai „virtus.” Kásznai atyánkfiai most már a bűnvádi perrendtartás magyarázatához, valamint annak alkalmazási módjairól is hozzászólanak s mint az alábbi eset bizonyítja, eléggé fényes eredményre. Kásznaitiz közösgében c hó 18-án két csendőrvöl valami előzetes tctsi sértési ügyben nyomozást fogantatosított. A tettest odaváló Konc Sándor személyében le is tartóztatta és a közösg házára vitték vallatás céljából. A deliquens azonban a miatt, mert a csendőrről egy idegen kaipalt, melyet a helyszínről ő hozott el, lejtébe akartak próbálni, igen rakoncátlanul viselkedett, sőt az egyik csendőrt mellbe is lökte, ami miatt azonnal megvasalták kezét. Ennek hírelt véve Konc Antal kisbíró, Pál Joachin és Karácsony Ferenc esküdtek a jegyzői írodába jöttek és a megbíllencselés ellen tiltakoztak, sőt szidták a csendőroket, hogy náluk nékál hogyan mernek egyáltalán nyomozatot fogantatosítani. Köveleték a deliquensnek a kézbíllencselésből való feloldását és szabadon bocsátását. Persze a csendőrok erre semmi hajlandóságot nem mutattak és akkor a bíró és esküdtek egyik csendőrvölajonettjét letörték és mielőtt meg a védekezés meg is kísérelhetne volna, földre teperték. Ott fojogtatni, ütlegelni kezdték, sőt a megbíllencselé deliquens is rugásokkal segített nekik. A földre lipott csendőrvölarsának odakiáltott: „szurj, szurj!” Az pedig abban a pillanatba, mikor társa segélyére akart sietni, észrevette, hogy az ajtón keresztül három újabb alak egyenesen neki tart s azok ellen akart védekezés céljából fordulni. Késő volt; ezt is lofogták, mindazonmiall sikerült ez utóbbiak kezük közül ki siklani és akkor oldalfelegyverét, kardját kirántva vagdálni kezdte őket úgy, a hogy érte. Ezek meg is szaladtak és azután társa segélyére siettek, kit a bíró és esküdtek meg mindig a földre lenyomva tartottak és ütlegeltek s ezeket kezdte kardjával szabadalni. Meglehetősen véres munka után sikerült is társát felszabadítani és az ajtón mindketten kívül kerülni. Észrevették c közben, hogy őket a szobából Konc Sándor terhelt letartóztatásának megthiustása céljából kiakarják zámi. Az a csendőrvöl előre védeltekné tettek volt és letiporak, a félig nyitva levő ajtón át, melyet erőszakkal a bent maradókkal betenni akartak, lött. Ez a lövés az ajtónak támaszkodó esküdteit érte és azon keresztül a golyó egyik vállán be ment a másikon pedig kijött. Rögtön meghalt. Természetesen e tragikus fordulatra kásznai atyánkfiai vak-

merősége is lehült s félbehagyták a további hatalmaskodást. A harcban résztvevők mindenike kapott többé-kevésbé súlyos sébtilés-, de leg súlyosabbakat Kónc Sándor kapta, ki még megkötözött állapotában is lábával a legkegyetlenebb rugásokat mérte a csendőrré. Az eset után a csikszeredai kir. ügyész és a csikszentmártoni járásbíró azonnal ki szállották a helyszínre és a nyomozatot minden irányban megindították.

A szétrobbant gesztenye. Orbán Gáspár polgártársunkat az elmúlt héten igen kellemetlen és súlyos baleset érte. Egy félig sült gesztenyét egészen szájába vett és abban a pillanatban, mint valami robbanó szer, úgy pukkadt szét. Annyira komoly sebet ejtett ott, hogy gyógykezelés céljából orvost kellett igénybe vennie.

A „Zenélő-Magyarország”. Zongora zeneműfolyóirat mai XII. évfolyamu 20. füzetének tartalma. I. „Bíró uram bepanaszlok egy legényt” II. „Kecskeméti híres vásár” 2 új magyar nóta Lányi Gézáttól. III. Sipposs Antál „Az öröm” magyar zenekép. IV. Huber Sándor „A maturáns kisasszonyt” a bájos zenéjű s rendkívül népszerű vig dalát. Hasonló gazdag tartalommal jelenik meg a kedvelt zenemű folyóirat minden egyes füzete, havonta kétszer mindenkor 12 zenecsaládon. Előfizetési ára: félévre (12 füzetre) 6 korona, negyedévre (6 füzetre) 3 korona. Egyes füzet ára 60 fillér!! Előfizethetni a most meginduló IV. negyedére a „Zenélő-Magyarország” (Klökner Edc) Zeneműkiadóhivatalában Budapest VIII. József körút 22—24, hol egyuttal minden más nyomtatásban megjelent zenemű a legjobban megszerezhető.

Meghívó. A csiki róm. kath. tanító egyesület felocsiki fiók-körének 1906. évi november hó 7-én Csik-Karcsfalván a róm. kath. iskola helyiségében tartandó öszi rendes gyűlésére az igen tisztelt tag Urakat és tanítgyarátokat tisztelettel meghívom. Tárgyszoront: 1. Délélt 9 órakor Veni Sancte. 2. Tíz órakor kezdődőleg gyakorlati tanítást tartanak: a.) Gernárd Anna kisasszony a II-ik osztályban a beszédórtelem gyakorlatokból. b.) Ferenc József tanító az V-ik osztályban a történelemből. 3. Elnöki megnyitó beszéd. 4. Elnöki előterjesztések, tagdíjak beszédese. 5. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 6. Szavai: Salló Albert zabögdüli kántortanító. 7. Felolvas: Ambrus Ferenc madarasi k. tanító. 8. A rendes időben bejelentett indítványok tárgyalása. 9. A jövő gyűlés helyének megállapítása. 10. A tanításek zártkörűi bírálna. Csikszentdomokos, 1905. október hó 15-én. Ráduly Benjámin elnök.

Legujabb.

— Távirati tudósításaink. —

A vezérő bizottság ülése.

Budapest, okt. 23. d. u. 2 ó. 50 p.

A szövetezett ellenzék vezérő bizottsága délélt Kossuth Ferenc elnöklésével ülésezett, melyen a vezérő bizottság valamennyi tagja részt vett. Napirend elélt Kossuth nagy részvétel megemlékezett Bartha Miklós haláláról. Ezután a bizottság tudomásul vette az időközben beérkezett nagy számu üdvözeteket. Majd Polónyi Géza beszámolt flumei újáról. Azután részletesen foglalkoztak a politikai helyzettel, miközben Kossuth kijelentette a vezérő bizottság elélt, hogy nagyon fontosnak tartja a „Neue Freie Presse”-nek legutóbbi cikkét, melyben a magyar és osztrák nép barátságáról van

szó azon óhajítás kifejezésével, hogy a két ország maga állapítsa meg egymás közötti viszonyait.

A bizottság ezután a bóró Fejérváry kormány reaktíválásával foglalkozott. E kérdésben hozott határozalukat holnap hozzák nyilvánosságra. Hír szerint elhatározták, hogy a kormány iránt, még mielött annak programja ismeretessé válnék, bizalmatlansággal viseltetnek, miután már e kormány iránt egy a képviselőházban, mint a főrendiházban bizalmatlansággal kifejezték és ellene a képviselőházban a vád alá helyezési indítvány is beadatott.

Vonat összeütőközés.

Pragerhof és Budapest között kőlekedő 207. számú személyvonat a Szekesfejérvári vasut állomásnál összeütőközött több teherkocsival. A kocsi összerongálódott, két utas megsebesült. A forgalom másfél óráig fennakadt.

HIRDETÉSEK.

A Csikszeredai Takarékpénztár főintézete, Csik-Szeredában.

Fennáll 23 év óta.

Betét állománya másfél millió. Leszámított váltókat. Kölcsönöket nyújt jelzálogra és értékpapirokra.

Kovertál amortizációs és más drágább kölcsönöket, a fél költsége és utánjárása nélkül. Jelzálogos kölcsönök a fél lelszése szerinti időközökben és részletekben törleszthetők.

A kölcsönök kamatlába az összeg nagyságához képest, minden kezelési és egyéb költséggel együtt, összesen 5—6 százalék.

Irodái saját házában mindennap délélt 8 óratól nyitva vannak.

Egy butorozott szoba

azonnal kiadó. A cím megtudható e lap kiadóhivatalában.

Elköltözködés miatt Csik-Szentmártonon dr. Bardócz Gyulánál szabad kézből, jutányos áron.

azonnal eladó:

egy pár kocsió (5 éves sötétpej kanczák), egy finom olajos tengelyű, félfedelű, alig használt koci; egy jó karban levő kőrifa pergőszekér, ruganyos ülésekkel; egy elegáns párnázott négy üléses szánkó és két pár alig használt finom hámszer

Legujab divatu, szebbnél szebb, művészies kivitelű fekete és szines képes

LEVELEZŐ-LAPOK

olcsó árban szerezhethők

be Gyönös Gyula könyv-

és papir-kereskedésében.

Jó édes must

kapható özv. Kar da Lajosnénál. Egy liter ára nyolczvan fillér.

HIRDETÉSEK

olcsó díjszabás mellett felvételnek a

KIADÓHIVATALBAN.

Szolid árak!

Temetkezési intézet!

Alólirott ajánlja megbizóinak valamint a helyi és vidéki nagy közönség szives figyelmébe és pártfogásába az ujonnan kijavított és stilszerűleg üvegesre átalakított

gyáskocsiját és koporsó beeresztő

készletét. — Ugyazintén bármilyen temetéshez szükséges fakoporsó, szemfödél, sirkoszoru, gyertya, szallagok, virágok stb., stb. cikkeit a legutányosabb árkaért.

Figyelemre méltó!

Akik alkalom adtán fenti szükségleteiket alólirotttnál szerzik be azoknak a fentemlített gyáskocsit és sülyesztő gépet nagyon csekély díj mellett bocsájta rendelkezésükre.

A nagyérdemű közönségnek megkeresésére mindig szolgálatára készen vagyok

Csikszipviz, 1904 szeptember hóban

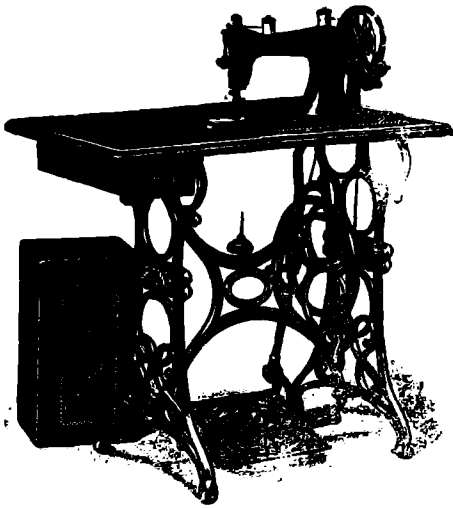
kiváló tisztelettel

Szabó Ferenc, kocsiyártó.

Kevés haszon, nagy forgalom!

Pontos és lekiismeretes kiszolgálás!

Pontos és lekiismeretes kiszolgálás!

JAKAB JÓZSEF,

POLGÁRI- és EGYENRUHA-KÉSZÍTŐ
CSIKSZEREDÁN, FŐTÉR 320. SZ.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy férfi-szabó üzletemben az

ÚJ SZEZON

alkalmával a legszebb és legjobb hazai gyártmányu gyapjú és kangarn szövetelekből nagy raktárt rendeztem be, melyekből a legújabb és legújabb árak mellett, a legeszesebb kivitelű férfi öltönyöket, valamint tavaszi kabátokat vagyok képes elkészíteni a legrövidebb idő alatt, verseny árkban. Továbbá ajánlom a nálam raktáron levő és óriási kelendőségnek örvendő Singer, karikalajos patent

VARRÓGÉPEKET

és szintén nálam beszerezhetők a gépekhez szükséges szíjak, olajzók, csavarhuzók, hujók és mindenféle sz. tűk stb. felszerelések. Tiszti, legénységi, tűzoltói sapkákat s minden szerelket raktáron tartok.

GYÖNÖS GYULA

... KÖNYVNYOMDA ... CSIKSZEREDA. .... KÖNYV- ÉS ...
NYOMTATVÁNYRAKTÁR. PAPIRKERESKEDÉS.

Ajánlom a mélyen tisztelt közönség figyelmébe jól felszerelt könyvnyomdát, melyben minden szakmához tartozó munkák elvállaltnak, ugymint falragaszok, körlevelek, meghívók és eljegyzési kártyák, számlák, táncrendek, füzetek és folyóiratok, pénzügyi zárszámadások, névjegyek, gyászjelentések st. Dusan felszerelt

Könyv- és Papirkereskedésben

olcsó árban kaphatók imakönyvek, olvasók: közönséges író-, csomagoló- és rajzpapírok, másoló kék és mindenféle színes selyempapírok. Tollak, vonalzó: fekete, másoló és mindenféle színes tinták. Nagy választék üzleti és dobozos levélpapírok borítékokban, stb.

Nyomtatvány-raktáromban

készletben tartok mindenféle hivatalos nyomtatványokat, községi és körjegyzők részére, jó minőségű papíron nyomtatva, a legújabb törvények és miniszteri rendeletek alapján. Egyházi és iskolai nyomtatványok, n. m: felvételi, mulasztási és munkanaplók, iskolai bizonyítványok, keresztlevelek stb. stb.

Felhívom végül a mélyen tisztelt közönség figyelmét a kiadásomban megjelenő s immár harmadik évfolyomába lépett

SZÉKELYSÉG ezüvű hetenkint egyszer megjelenő politikai közgazdasági lapra. Előfizetési ára egész évre nyolcz korona. Nagy elterjedtségénél fogva kiválóan alkalmas hirdetések közlésére. Többszöri hirdetésnél nagy árkedvezmény.

Egy vagy két jónevelésű fiu
kedvező feltételek mellett
tanoncznak
azonnal felvétetik
Haab és Heitz
kereskedő cégénél Sz.-Udvarhelyt.

Agrár Takarékpénztár r. t.
csíkszeredai fiókjintézte.

Leszámitol váltókat a lehető leg-
jutányosabb kamatláb mellett.

Olcsó jelzalog kölcsönöket nyújt
földbirtokra és helyi forgalmasabb hely-
nyen fekvő kőházakra.

4 1/2 % alapkamatú amortizációs
kölcsönt ad.

Kölcsönt ad lözsdén jegyzett érték-
papirokra.

Vesz és elad értékpapírokat, kül-
földi pénzeket és értékeket.

Elfogad takarékbetéteket s azokat
4 % -al kamatoztatja és felmondás
nélkül fizeti vissza. 4 26

Fisher és Társa
faiskolái
Nagy-Enyeden. Alsó-fehérmegye.

40 katasztrális holdon fekvő faisko-
láink Erdélyben a legnagyobbak és leg-
gazdagabbak. Szakszerű, szorgalmas
munkáltság által tenyésztéseink nagy-
gyon szépek, úgy hogy szükség esetén
fák és növények beszerzése tőlünk
nagyon is ajánlható.

Készlet: 86.000 gyümölcsfa, kül-
önböző alakokban és a legnemesebb
fajokban.

Gyümölcsvadoncokban készlet
1 millió. Erős növények.

Gleditsia, legjobb kerítésnövény-
ben készletünk 1 millió.

Akácza, erdősítésre alkalmas, 1
millió.

Diszcszerjék, sétatér- és magá-
nos fák.

Árjegyzék ingyen.
Faiskoláink megtekintésére az érdek-
lőddöket tisztelettel meghívjuk.

MOLNÁR és PINTÉR
Budapest, V. ker., Lipót-körút 13. szám.

Vezérképviselője a világhírű
Bächtold-Trauzl-féle

Benzinmotor-locomobill és
Szlóv gáz-generator motorainak.

Legolcsóbb jelenkori típus, óra-lőerőnkénti
üzemköltség 0'8—2 fillérig garantálva. —
Legnagyobb biztonság. Teljesen veszélyte-
len. Hatósági engedély nélkül üzemeltet-
hető. Azonnal üzembe vehető és leállítható, gé-
pész-fűtő feloszlóes. — Költségtérítés, ár-
jegyzék bérmentve. — Bővebbet

Molnár és Pintér cégénél
Budapest, V., Lipót-körút 13

Ügynökök kerestetnek és jól díjaztatnak.

Óriási SZERENCSE TÖRÖKNÉL!

Felülmulthatatlan

az a szerencse, mely bankházunknak kedvez.
Rövid idő alatt 21 millió koronánál több
nyereményt fizettünk ki, nagyrabecsült ve-
vőinknek: ezek közül a két legnagyobb nyereményt, és pedig: kétszer
a nagyjutalmat, a

600.000 koronás főnyereményt, **400.000**
a legnagyobb

koronás főnyereményt, továbbá 4 á 100.000, 3 á 90.000, 2 á 80.000,
3 á 70.000, 3 á 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000,
és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 2.600, 1.000, 500 koronás és
egyéb nagy nyereményt.

Ennél fogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb
osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 17-ik magyar osztálysorsjátékban

110.000 sorsjegyre ismét 55.000 pénznyeremény jut

és összesen **14 millió 459.000 kor.** hatalmas összeget sorsolnak ki.

Rendelje meg a neve mellett
álló szerencseszámot!

ok pénz zéppé varázsolja az életet! Talán megírt a
terj a feleséget vagy az asszony az urát a neve mel-
lett álló sorsjegy megvételé által a főnyeremény-
nyel. A vételen vagy azonnal juttatik az eldobott és
kényesen megírt, hogy egy-egy szerencse véletlen
olytán a neve mellett számot állította, melyre egy
nagy nyeremény jut.

Adám, Adó	121.00	Dezsi, Ernő	65875	Iván, János	2983	Óró, Molnár	24451
Adó, Agnes	3223	Ede, Eszter	4043	Jakab, Józsa	9322	Óró, Mária	56177
Adó, Agota	22087	Eli, Etel	4179	János, Judit	35387	Pal, Mész	2787
Agoston, Amália	69017	Elmer, Flóra	107278	Jenő, Julianna	44835	Peter, Olga	51815
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32483	József, Karolina	17289	Pista, Paula	101909
Albért, Apollonia	743.06	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katalin	10775	Richard, Felicie	32453
Alfréd, Apollonia	20.02	Ernő, Genována	35551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Péter	10787
Akcs, Aranka	101001	Erzsebet, Gertrud	1211	Kriszta, Klára	69344	Rudolf, Pirella	12383
Ambrus, Berta	50903	Frigyes, Gabriella	93089	Kristóf, Klótd	2270	Salamon, Regina	45227
András, Blanka	35290	FÜLÖP, Gizella	60087	Lajos, Kornélia	109707	Sz. Anna, Rozália	17718
Antal, Corvalla	2392	Gábor, Hedvig	20990	Leandó, Krisztina	50910	Sándor, Rozália	89107
Arnold, Boriska	0.072	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	0022	Soma, Sári	107897
Arpád, Beili	3211	Bergaly, Henrietta	31631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	46504
Arthur, Beila	10317	Géza, Hermína	38997	Lorinc, Lenke	0022	Tibor, Szerena	74977
Aurel, Brigitta	52223	Guztáv, Hilda	2736	Márk, Leónia	9270	Udvar, Teréz	2727
Átilia, Cecília	52223	Grégy, Isolya	3484	Márta, Lidia	3484	Vivadar, Teréz	48800
Balázs, Gertrud	74387	Gru, János	35375	Mária, Lina	93287	Vendel, Valéria	25477
Bálint, Dóra	24034	Hendrik, Hanna	34477	Mária, Lina	32977	Vilmos, Valéria	30005
Barnabás, Beretty	9004	Hermann, Hana	9279	Hidai, Lajos	24292	Vilmos, Valéria	101011
Bela, Cecília	02277	Hegő, Ilca	4444	Ilkcsa, Magdolna	05146	Vilmos, Valéria	50909
Benedek, Emma	108450	Ilenc, Iréa	1210	Mária, Mária	2622	Vince, Vilma	12418
Bernát, Emma	5437	Ilenc, Iréa	45273	Nór, Margit	12000	Sz. Anna, Rozália	65425
Béniel, Erzsébet	101011	János, Isabella	10043	Sándor, Mária	10000	Imre, László	5493
Dávid, Eva	10834	János, Irma	27174	Orbán, Mária	30784		
Dénes, Eva	92157	Isidor, Johanna	33077	Oszkár, Mária	67197		

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona;

(továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000,
2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000,
8 á 15.000, 36 á 10.000 korona és még sok egyéb nyeremény.)

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8	eredeti sorsjegy forint	—,75, vagy korona 1.50;
1/4	"	1.50, " 3.—;
1/2	"	3. " 6.—;
1	"	6.— " 12.—;

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellené-
ben küldjük. Hivatalos tervezet díjlanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre
kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. október hó 29-ig
hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

Sürgönyezim bankháza, Budapest. Sürgönyezim:
Törökék, Budapest. Törökék, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.

II. fiók: Muzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Unió ügynökség és kereskedelmi vállalat!

ADÁS-VÉTELI KERESKEDELMI VÁLLALAT!

A nagyérdemű közönség igen régi óhaja, itt Erdélyben egy oly vállalat létesüljön, mely mindennemű adást és vételt, szolid alapokra támaszkodva, közvetítsen. Nagyra becsült közönségünk ezen kívánsága teljes mértékben jogosult, amennyiben eddig minden eladás és vétel hónapokig, sokszor évekig tartó meddő kutatással járt, rengeteg költséggel volt összekötve, a megkívántató eredményt azonban soha sem érte el. Ugy a vevő, valamint az eladó közönség körében igen nagy ismerettségem lévén, indítatva éreztem magamat oly vállalat létesítésére, mely a nagyra becsült közönséget a vétel és eladás oddigi áldatlan körülményeitől megmenti. — Vállalatom kizárólagos céljával a nagyérdemű közönségnek a vételt, valamint az eladási ügyletek körül eddig minden esetben felmerült hosszas, meddő kutatástól, valamint aránytalanul nagy költségtől való megóvását tűztem ki. Alapítottam oly vállalatot, melynek működési köre oda irányul, hogy egy a vevőket, valamint az eladni szándékozókat nyilvántarthatassam és ez által igen természetes — vállalatom közbenjárása segítségével minden eladás és vétel a legrövidebb idő alatt lebonyolítást nyer, megszabadulunk a nagy költségektől s a hosszadalmas tapogatódzás kellemtelenségeitől; ilyen uton egy a vevő, valamint az eladó félnek anyagilag csak előnyre válik. — Az „Unio ügynökség és kereskedelmi vállalat” külön a czétra berendezett osztálya közreműködésével mindennemű ingatlanok: földbirtok, ház erdő és egyéb telkek vételét és eladását igen mérsékelt díjazás ellenében közvetíti; történik pedig az előforduló adásvételi ügyletek lebonyolítása akként, hogy az eladni szándékozó birtokosok, valamint venni akarók rendszeresen nyilvántartott névsora minden érdeklődő pontosan körülírt óhajával kapcsolatosan előjegygetve, igen rövid uton sikerülni fog két oly ur érintkezését lehetővé tennem, kiknek nálam bejegyzett óhajai teljesen megegyeznek.

Amennyiben vállalatom fennebb elősorolt ingatlanok adásvételén kívül még termények, gyümölcsök, valamint házi állatok adásvételét is közvetíti; oly birtokosok, kik ingatlanukat maguknak megtartva, csak terményeiket vagy nevelt házi állataikat kívánják eladni, velem ugyancsak üzleti összeköttetésbe léphetnek; ezen esetekben is a legméltányosabb díjazás ellenében bonyolítok le minden rámm bízott ügyletet. Földbirtokok, gyárak, malmok, bányák stb. herbendását is közvetítem. — Ház- és földbirtokosok részére igen előnyös kölcsönök újabbiból kölcsönökre való konvertálása iránt is biztos eredménytel járlok közbe. — A nagybecsült érdeklődők névsorát üzletek, gyárak, malmok stb. adásvételére nagy számba tartom nyilván. Olcsó pénzkölcsönöket szorok mezőgazdasági gépek, vagy bármely egyéb tárgyak vétele elősegítéséhez.

A legjobb gyártmányú mezőgazdasági gépeket ajánlom megvételre; továbbá technikai czikkokban, gép-szűjjekben és olajokban a legjobb nevű gyárak készítményét; meglévő régi gépek kicserélését kieszakülöm. — Készpénz, valamint részletfizetés ellenében pénzeszközök, autómobilok, motoros és egyszerű kerékpárok, varró és író-gépek, bútorok, hámszerek, fali képek, vadászfegyverek, valamint ékszeres beszerzését a legkellősebb feltételek mellett közvetítem; házi könyvtárak részletfizetésre történendő berendezését is elvállalom. — Bármiféle itt még nem említett birtok, vagy kereskedők részére szükséges árucikkek iránt megbízást elfogadok és a legrövidebb idő alatt nagyra becsült pártolóm minden kívánságának pontosan teszket eleget. Biztosítási ügyleteket: élet tüzéket, baloszt, föl minden mindennemű biztosítás megkötését a biztosítandó fél érdekei feltételek megóvásával segítem elő. Biztosítások, vagy az adás-vétel bármely ágazata körül felmerülhető peres ügyekhez vagy egyezkedésekhez jogi tanácsadóm közbenjárását a lehetőségig eredményes intézkedése biztosítása mellett elvállalom. — Bármily irányban történő kérdézősködékre szívesen szolgálok részletes felvilágosítással, mely teljesen díjtalanul történik.

Helyi ügynököket minden helységben alkalmazok.

Unio Ügynökség és Kereskedelmi Vállalat

Brassóban, Kapu-utca 16-ik szám.

Unio ügynökség és kereskedelmi vállalat!

Pártoljuk a magyart

s vegyünk csakis Magyarországbán.

Egy nagy amerikai gyár tünkre-jutása folytán azon helyzetbe jutottam, hogy az alatt felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árukat a nyen lezártított aron potem 6 frt. 40 krért szállíthatom bárkinek és pedig:

- 6 drb amerikai szabadalmazott ezüst asztali kés valódi angol pengével
- 6 drb amerikai szabad. ezüst evővilla egy darabból
- 6 drb amerikai szabad. ezüst evőkanál
- 12 drb amerikai szabad. ezüst kávéskanál
- 1 darab amerikai szabad. ezüst leves merítő kanál
- 1 darab amerikai szabad. ezüst tejmerítő kanál
- 6 darab angol „Viktoria” pohártálcá
- 1 darab remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak 6 frt. 40 krért ezen tárgyak zselőtt 40 forintba kerültek. Az amerikai patent ezüst egy teljesen fehér fém belül is, melyét jót állást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann József-nél

Budapesten, VIII., Örömvölgy-utca 16.

Konyhakészlet

5 darab sulingoni pengéjű kés és 1 darab szeletelő villa csak 4 kor. 50 Allér.

6 darab zománcozott fazék és 6 darab lábas különösen nagy-ágának csak 5 kor. 90 Allér.

Egy valódi

Roskopfóra

kétévi jótállás mellett csak 5 korona.

Legfinomabb kivitelű igen széleskörű villanyvilágítás

zseblámpa csak 3 korona.

Teljes dobányzó készlet csak 5 koronába kerül és pedig 1 finom u. tájékpipa kínai ezüst foglalatjal 1 hozzávaló pipaszár 1 egyszerű dobány zsebkő 1 gyufatartó 1 tájték zivarszopóka 1 szivartárcsa 1 házi pipa szárral együtt 1 tájték zivarszopóka 1 zivarvágó 1 zivarbanutartó 10 drb. összesen.

4 és fél kő körülményű 50 drb kő üfőféle illatu finom pipere szappan csak 5 kor.